

Derinimo pažyma

Dėl Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 pakeitimo įstatymo projektui pateikusių institucijų pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies

Išvadas pateikusi institucija	Pastaba, į kurią neatsižvelgta, arba atsižvelgta iš dalies	Neatsižvelgimo priežastys
Teisingumo ministerija	<p>1.8. STĮ projektu keičiamo STĮ 35 straipsnio 11 dalyje numatytos sutarties nutraukimo pasekmes siūlome diferencijuoti atsižvelgiant į tai, ar sutartis buvo terminuota (30 metų) ar neterminuota, antraip privačios žemės savininkas nutraukdamas neterminuotą sutartį visuomet turės mokėti netesybas, net jei ir sutartis galiojo ilgą laiką, jis laikėsi joje numatytų įsipareigojimų. Taip pat svarstyti, ar terminuotos sutarties atveju nėra neproporcinga iš privačios žemės savininko reikalauti grąžinti visą kompensacijos sumą ir sumokėti netesybas nuo visos kompensacijos sumos – siūlytume apsvarstyti galimybę šiuo atveju įtvirtinti nuostatą dėl proporcingos likusiam laikui kompensacijos dalies grąžinimo ir netesybų už išmokėtos ir negrąžintinos kompensacijos dalies mokėjimą.</p>	<p>Neatsižvelgta. Privačių saugomų vietovių nustatymo vienas iš tikslų yra išsaugoti ar atkurti Europos Bendrijos svarbos buveines, saugomų rūšių buveines. Numatant galimybes pirmiau laiko palankiomis, žemės savininkams, sąlygomis nutraukti sudarytas apsaugos sutartis nebus pasiektas tikslas išsaugoti saugomas gamtos vertybes. Priėmus siūlomus pakeitimus susidarytų situacija, kad ir buveinė neišsaugoma, sunaikinama, ir valstybė patiria nuostolių, kad grąžinama ne visa išmokėta kompensacija.</p>
Kultūros ministerija	<p>Taip pat prašome patikslinti Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo I-733 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą ir patikslinti šiuo projektu keičiamą Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo I-733 21 straipsnio 4 dalį bei į šį projektą įtraukti Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 21 straipsnio 5 ir 6 dalių keitimą bei šias dalis išdėstyti taip:</p> <p>„4. Kultūros ministerija atlieka šias valstybinių kultūrinių rezervatų (rezervatų-muziejų), valstybinių kultūrinių draustinių valdymo funkcijas:</p> <p>1) rengia teisės aktų, susijusių su šiomis saugomomis teritorijomis, projektus;</p>	<p>Neatsižvelgta. Pateiktas pasiūlymas dėl Kultūros ministerijos ir Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos funkcijų keitimo nėra susijęs su STĮ projekto tikslais ir uždaviniais.</p>

	<p>2) organizuoja šių saugomų teritorijų strateginio planavimo dokumentų rengimą;</p> <p>3) koordinuoja šių saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimą;</p> <p>4) steigia valstybinių kultūrinių rezervatų (rezervatų-muziejų) direkcijas, kontroliuoja, kaip šių saugomų teritorijų direkcijos užtikrina nustatyto apsaugos ir naudojimo režimo laikymąsi ir saugomų teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimą;</p> <p>~~1) organizuoja apsaugos strategijos ir tvarkymo programų rengimą;~~</p> <p>~~2) rengia teisės aktų projektus;~~</p> <p>~~3) organizuoja teritorijų planavimo dokumentų rengimą (išskyrus valstybiniuose parkuose esančių kultūrinių draustinių ir kultūrinių rezervatų teritorijų planavimo dokumentų rengimą);~~</p> <p>~~4 5) organizuoja tarptautinį bendradarbiavimą;~~</p> <p>~~5 6) atlieka kitas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.~~</p> <p>5. Departamentas, vykdydamas nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą draustiniuose, rezervatuose ir valstybiniuose parkuose kontroliuoja:</p> <p>1) kontroliuoja kaip laikomasi nustatyto apsaugos ir naudojimo režimo bei paveldosaugos reikalavimų, kaip užtikrinama kultūros paveldo objektų ir vietovių apsauga ir tvarkyba, kaip įgyvendinamos tikslinės programos;</p> <p>~~2) veikia valstybiniuose draustiniuose, susijusių su draustinių nuostatuose ir teritorijų planavimo dokumentuose nustatytais paveldosaugos reikalavimais~~</p> <p>organizuoja strateginio planavimo dokumentų, susijusių su kultūros paveldo objektais ir vietovėmis, rengimą;</p>	
--	---	--

	<p>3) Kultūros ministerijos teikimu įgaliojus Vyriausybei organizuoja saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimą.</p> <p>6. Savivaldybės institucijos prižiūri saugomose teritorijose esančių savivaldybės paskelbtų saugomais kultūros paveldo objektų ir vietovių naudojimą ir juose atliekamus statybos ar tvarkybos darbus, kontroliuoja, kaip užtikrinama savivaldybės saugomų objektų, vietovių apsauga ir kaip laikomasi nustatyto apsaugos ir naudojimo režimo bei paveldosaugos reikalavimų planuojant ar vykdant veiklą, rengia savivaldybės saugomų kultūros paveldo objektų apsaugos reglamentus, organizuoja kultūros paveldo vietovių ir jų apsaugos zonų tvarkymo planų rengimą (išskyrus valstybiniuose parkuose, valstybiniuose rezervatuose, valstybiniuose draustiniuose esančių kultūros paveldo vietovių ir jų apsaugos zonų tvarkymo planų rengimą).</p>	
Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos	Siūlome papildyti STĮ projekto 34 straipsnio 14 dalį nuostata, kad savivaldybių institucijos atsako ne tik už savo valdomų gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą, bet ir už savivaldybių saugomais paskelbtų kultūros paveldo objektų išsaugojimą, kaip nustatyta NKPAĮ 6 straipsnio 4 dalyje.	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Kadangi NKPAĮ 6 straipsnio 4 dalyje yra įvardinta savivaldybių atsakomybė už saugomais paskelbtų kultūros paveldo išsaugojimą, todėl šių nuostatų perkėlimas į STĮ projektą būtų perteklinis.</p>
Finansų ministerija	5. Taip pat STĮ projektu tikslinamos įstatymo 32 ¹ straipsnio 2 dalies, 3 dalies ir 4 dalies nuostatos (projekte STĮ 35 straipsnis) atsisakant nuostatos, kad kompensacijos žemės savininkams nemokamos, jei žemė įsigyta vėliau nei buvo įsteigta saugoma teritorija. Šiuo pasiūlymu siekiama, kad žemės savininkams nepriklausomai nuo to, kada buvo įsteigta saugoma teritorija, būtų sudarytos galimybės ir toliau gauti kompensaciją už veiklos apribojimus žemės sklype, saugomoje teritorijoje, keičiantis jo savininkui. Tačiau Finansų ministerija nepritaria šiam keitimui. Naujasis	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Saugomų teritorijų įstatyme nustatytoje kompensavimo, už veiklos apribojimus saugomose teritorijose, tvarkoje yra nustatyta, kad kompensacijos miško savininkams išmokamos tik kai jų valdomas miškas pasiekia brandą, todėl jei iki to laiko pasikeičia miško savininkas (pvz., miško savininkas miršta ir ši valda paveldima) prarandama galimybė gauti kompensaciją. Aplinkos ministerija, siekdama socialinio teisingumo ir mažindama visuomeninį konfliktą tarp žemės savininkų ir aplinkosaugos institucijų dėl steigiamų saugomų teritorijų, siūlo mokamas</p>

	savininkas, pirkdamas žemę, žino esančius saugomos teritorijos apribojimus. Todėl, mūsų nuomone, valstybė negali prisiimti įsipareigojimų neapibrėžtam laikotarpiui ir neapibrėžtai sumai.	kompensacijas sieti su miško sklypu, kuriame siekiama išsaugoti gamtos vertybes, bet ne su miškų sklypų savininkais.
Susisiekimo ministerija	1. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas) 25 straipsnyje apibūdinta, kaip atrenkamos „Natura 2000“ tinklo buveinių ir paukščių apsaugai svarbios teritorijos, kokie apsaugos tikslai ir reikalavimai šiose teritorijose taikomi. Atkreipiame dėmesį, kad dalis buveinių ir/ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų, kurios jau yra patvirtintos, patenka į vidaus vandens keliams priskirtas akvatorijas. Pažymėtina, kad vidaus vandenų kelių valdytojas vandens keliuose privalo vykdyti saugią laivybą ir nustatytus projektinius (gylio, pločio, posūkio spindulio) vandens kelio matmenis užtikrinančias veiklas (tokias kaip kelio ženklavimas, dugno valymas, šalinant sekumas ir kitas povandenines kliūtis), tačiau Projekto nuostatos (pavyzdžiui, 25 str. 9 – 14 dalys) nenumato atvejo, kai buveinių ir/ar paukščių apsaugai svarbios teritorijos nustatytos vidaus vandens keliams priskirtose akvatorijose. Todėl manome, kad Projekte turi būti numatytas atvejis dėl apsaugos tikslų netaikymo ar jų sušvelninimo vidaus vandens keliams priskirtose akvatorijose.	Neatsižvelgta Galiojančioje įstatymo redakcijoje 24 ¹ straipsniu (projekte 25 straipsniu) perkeliama 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos nuostatos. Direktyva nenumato išimčių, kad Natura 2000 teritorijoms, kuriose yra vidaus vandens kelių, būtų netaikoma pareiga nustatyti apsaugos tikslus. Pagal direktyvos nuostatas ir apsaugos tikslų nustatymas yra nacionalinė valstybių narių kompetencija, todėl galima daryti prielaidą, kad priklausomai nuo teritorijos specifikos apsaugos tikslai gali būti labiau ambicingi buveinių ir rūšių apsaugos požiūriu arba subalansuoti atsižvelgti į vidaus vandens kelių priežiūros reikmes. Atsižvelgiant į tai klausimai, susiję su apsaugos tikslų galimu sušvelninimu, turi būti nagrinėjami ne keičiant įstatymo, perkeliančio direktyvą, tekstą, bet rengiant ir tvirtinant konkrečios teritorijos apsaugos tikslus.
	2. Projekto 32 straipsnio 4 dalyje numatytas plaukiojimo bei plūduriuojančių priemonių naudojimo ir judėjimo draudimas arba ribojimas, nenumatant atvejo, kad yra vandens telkinių, kuriuose patvirtinti vidaus vandenų keliai. Atsižvelgiant į tai, prašome Projektą patikslinti, numatant, kad Projekto 32 straipsnio 4 dalies nuostatos dėl draudimų (atskirais atvejais ribojimai, kaip pavyzdžiui, plaukiojimo priemonių plaukimo greitis ar bangų kėlimas galėtų būti svarstomi ir įtraukiami į	Neatsižvelgta Aplinkosaugos sąlygos plaukioti paviršiniuose vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis ir plūduriuojančių priemonių įrengimo ir naudojimo, jų statymo ir (arba) švartavimo aplinkosauginiai reikalavimai yra nustatomi Aplinkos ministro 2004-04-15 įsakymu Nr. D1-187. Vadovaujantis teisėkūros efektyvumo principu, prireikus turėtų būti tikslinamas minėtas aplinkos ministro įsakymas, o ne pildomas įstatymo projektas.

	atitinkamus aplinkos ministro įsakymus) netaikomos vidaus vandenų keliams priskirtose akvatorijose, taip pat išplaukimuose nuo laivų stovėjimo vietų į vandens kelią.	
	3. Atsižvelgiant į tai, kad Projekto 22 straipsnyje numatomi saugomų teritorijų steigimo kriterijai, siūlome Projektą taip pat papildyti valstybės įsteigtų saugomų teritorijų naikinimo ir (arba) perkėlimo kriterijais.	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Saugomų teritorijų įstatymo projekto papildymas numatant saugomų teritorijų naikinimą nepadės įgyvendinti Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos 2020-12-11 Seimo nutarimu Nr. XIV-72, 162.1 uždavinio „162.1. Saugomų teritorijų plotas didės iki 20 proc., ketvirtadalis jų bus griežtai saugomos.>“, o taip pat įgyvendinti Europos žaliojo kurso ir Europos Sąjungos biologinės įvairovės strategijos iki 2030 metų tikslų, kuriais siekiama sumažinti poveikį klimato kaitai ir sustabdyti biologinės įvairovės nykimą. Pažymėtina, kad saugomų teritorijų steigimo kriterijai gali būti taikomi ir teikiant pasiūlymus dėl saugomų teritorijų ribų keitimo, pvz., dėl neatitikimo nustatytiems kriterijams.</p>
Žemės ūkio ministerija	1. Įstatymo projekto Nr. 1 2 straipsnio 1 dalyje siūloma sąvoka – atkuriamasis sklypas. Pažymėtina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 15 dalies nuostatomis, žemės sklypas – žemės plotas, turintis nustatytas ribas, kadastro duomenis ir įregistruotas Nekilnojamojo turto registre. Siekdami teisinio aiškumo, siūlome tikslinti Įstatymo projekto Nr. 1 2 straipsnio 1 dalyje siūlomos sąvokos formuluotę vietoj žodžio „sklypas“ įrašant žodžius „žemės sklypas“ arba „žemės plotas“. Analogiška pastaba taikoma ir Įstatymo projekto Nr. 1 2 straipsnio 18 dalyje nurodytai „genetinio sklypo“ sąvokai.	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Saugomų teritorijų įstatymo 4 straipsnyje nustatomose saugomų teritorijų kategorijose atkuriamieji sklypai ir genetiniai sklypai yra saugomų teritorijų tipai, sudarantys atkuriamosios apsaugos prioriteto teritorijas. Šiame įstatymo projekte vartojamos sąvokos „atkuriamasis sklypas“, „genetinis sklypas“ yra suprantami kaip saugomų teritorijų tipų pavadinimai, bet ne kaip būdas apibrėžti žemės sklypą.</p>
	4. Įstatymo projekto Nr. 1 33 straipsnio 9 dalies 6 punkte nurodyta, kad valstybiniuose draustiniuose privačios nuosavybės teise priklausančio žemės sklypo neleidžiama dalyti dalimis, jeigu po padalijimo (atidalijimo) bent viena sklypo dalis tampa mažesnė kaip	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 2 punktas apibrėžia kas yra vidaus kelias - tai juridinių ir (ar) fizinių asmenų reikmėms naudojami keliai (miškų, nacionalinių parkų, valstybės saugomų teritorijų, pasienio,</p>

	<p>7 hektarai, o besiribojančių su vandens telkiniu žemės sklypų pakrančių ilgis – mažesnis kaip 50 metrų, išskyrus, kai žemės sklypą į atskirus žemės plotus skiria magistraliniai, krašto, rajoniniai, viešieji keliai, gatvės, geležinkeliai ir neprivatizuojami hidrografiniai objektai, taip pat keliais užimti žemės plotai, neįskaityti į privatizuojamo žemės sklypo bendrą plotą. Atsižvelgdami į šiuo metu teisės aktuose nurodytą teisinį reguliavimą (Aplinkos ministerijai rašytas Žemės ūkio ministerijos 2022-01-18 raštas Nr. 3IN-29(8.1E/2021), siūlome tikslinti minėto įstatymo projekto 9 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip: „žemės sklypą į atskirus žemės ~~plotus~~ sklypus skiria magistraliniai, krašto, rajoniniai, viešieji ir vidaus keliai, gatvės, geležinkeliai ir neprivatizuojami hidrografiniai objektai, taip pat keliais užimti žemės plotai, neįskaityti į privatizuojamo žemės sklypo bendrą plotą“.</p> <p>Analogiška pastaba taikoma ir Įstatymo projekto Nr. 1 33 straipsnio 10 dalies 6 punkto nuostatomis.</p>	<p>karjerų, privažiavimo prie hidrotechninių įrenginių, ribotų teritorijų – kiemų keliai ir visi kiti keliai, nepriskirti viešiesiems keliams). Numačius žemės sklypų padalinimui išimtį, kai žemės sklypą skiria vietinis kelias, saugomose teritorijose didės sklypų suskaidymas mažomis valdomis, tikimybė, kad daugės statybų, o šis procesas neleis išsaugoti ar užtikrinti saugomų vertybių.</p>
	<p>6. Lietuva 2019 m. vykusio Europos Komisijos audito „Tyrimas Nr. XC/2019/003/LT, susijęs su kompleksinės paramos sistema pagal Reglamentus (ES) Nr. 1305/2013, 1306/2013, 1308/2013, 1310/2013, 640/2014 ir 809/2014“ metu gavo pastabą dėl netinkamo 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (toliau – Paukščių apsaugos direktyva) įgyvendinimo. Audito nuomone, paukščių apsaugos reikalavimų turi būti laikomasi ne tik „Natura 2000“ teritorijoje, bet ir už teritorijų ribos, kaip nurodyta Paukščių apsaugos direktyvos 3 straipsnio 2 dalies b punkte ir 4 straipsnio 4 dalyje, ir prašoma Lietuvos institucijų nedelsiant imtis taisomųjų veiksmų ir išplėsti paukščių apsaugos reikalavimų laikymosi kontrolę už „Natura 2000“</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad Saugomų teritorijų įstatymo 1 straipsnis „Įstatymo paskirtis“ reglamentuoja <u>saugomų teritorijų sistemą</u> ir su ja susijusius visuomeninius santykius, saugomų teritorijų nustatymo ir steigimo, ribų, kategorijos ar tipo keitimo, apsaugos, tvarkymo ir kontrolės teisinius pagrindus, reglamentuoja veiklą <u>jose</u>, taip pat nustato tarptautinės svarbos teritorijų, tarp jų Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų, kūrimą ir veiklos <u>juose</u> reglamentavimą.</p> <p>Saugomų laukinių rūšių apsaugą Lietuvos Respublikos teritorijoje ir jos oro erdvėje, Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje, kontinentiniame šelfe ir Baltijos jūros ekonominėje zonoje reglamentuoja Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas. Paukščių apsaugos</p>

<p>teritorijos ribų. Apie šią audito pastabą Žemės ūkio ministerija 2020 m. balandžio 17 d. raštu Nr. 2D-1134(11.16E) informavo Aplinkos ministeriją ir paprašė pateikti nacionalinius teisės aktus, kuriais yra nustatomi reikalavimai bei atliekama paukščių apsaugos reikalavimų laikymosi kontrolė už „Natura 2000“ teritorijos ribų, bei pateikti išaiškinimą, kaip turėtų būti suprantama ir vertinama sąvoka „už teritorijos ribų“. Įgyvendindama audito pastabą Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos parengė Paukščiams svarbių teritorijų sluoksnį, kuris apėmė ne tik „Natura 2000“ teritorijas, bet ir teritorijas už jos ribų. Taip pat buvo nustatyti ir ūkinės veiklos ribojimai konkrečiuose plotuose, patenkančiuose į Paukščiams svarbių teritorijų sluoksnį. Visi nustatyti apribojimai bei Paukščiams svarbių teritorijų sluoksnis nuo 2023 m. bus taikomi žemės ūkio subjektams, siekiantiems gauti tiesiogines ir kompensacines išmokas. Tačiau nei parengtas sluoksnis, nei nustatyti ūkinės veiklos apribojimai nėra įtvirtinti Aplinkos ministerijos teisės aktuose, nors tai turėtų būti atlikta siekiant tinkamo Paukščių apsaugos direktyvos nuostatų, susijusių su paukščių apsauga už „Natura 2000“ teritorijos ribų, įgyvendinimo. Atsižvelgiant į tai, Žemės ūkio ministerijos nuomone, Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 pakeitimo įstatymo projekte nepakankamai reglamentuojama laukinių paukščių apsauga už „Natura 2000“ teritorijos ribų. Apie tai tik fragmentiškai užsimenama 25 straipsnio „Natura 2000“ tinklo sudarymas ir „Natura 2000“ tinklo teritorijų apsauga“ 14 dalyje, kurioje nustatyta, kad laukinių paukščių rūšių buveines draudžiama teršti ar pažeisti ir už paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribų. Svarbu pažymėti, kad laukinių paukščių rūšių buveinių apsauga už paukščių</p>	<p>direktyvą. Įgyvendina tiek Saugomų teritorijų įstatymas, tiek Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas</p> <p>Kadangi siūlymas yra detaliau reglamentuoti paukščių apsaugą <u>už „Natura 2000“ teritorijų ribų</u>, tai yra ne saugomose teritorijose, todėl šis pasiūlymas vertintinas kaip ne šio įstatymo reguliavimo dalykas.</p> <p>Kaip minėta, laukinių visų laukinių paukščių apsauga yra reglamentuojama Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymu, jo 17 straipsniu „Negalimas poveikis Lietuvos Respublikos saugomoms rūšims“.</p>
---	--

	<p>apsaugai svarbių teritorijų ribų nepatenka į „Natura 2000“ teritorijas, todėl nėra teisinga šį draudimą priskirti prie 25 straipsnio. Taip pat nėra sąvokos ar paaiškinimo, kokia veikla apima draudimą „teršti“ ar „pažeisti“. Todėl siūlome paukščių apsaugą už paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribų reglamentuoti atskiru straipsniu ar poįstatyminiu teisės aktu (jį įvardijant šiame įstatyme), jame nustatant, kokiais kriterijais vadovaujantis jos turi būti išskirtos, kaip ir kokia tvarka patvirtintos, kokie ūkinės veiklos apribojimai šioms teritorijoms būtų taikomi, reglamentuojamas žemės savininkų informavimas apie žemės plotų patekimą į šias teritorijas bei numatomas kompensacinis mechanizmas žemės savininkams už apribotą ūkinę veiklą jiems priklausančioje žemėje, taip pat apibrėžiamas kontrolės mechanizmas.</p>	
	<p>10. Įstatymo projekto Nr. 1 35 straipsnio 2 punkto papunktyje siūlome nustatyti kompensaciją ne tik teritorijų planavimo dokumentų, ūkinės veiklos projektų rengimo, keitimo išlaidų, bet ir kompensuoti patiriamus nuostolius dėl ūkinės veiklos apribojimų (negautos pajamos už negautą derlių, želdinių ir kitų natūralių kraštovaizdžio elementų įsigijimo ir įveisimo žemės ūkio paskirties žemėje išlaidos).</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Siūlymas kompensuoti išlaidos už želdinių ir kitų natūralių kraštovaizdžio elementų įsigijimo ir įveisimo žemės ūkio paskirties žemėje, laikytinos kaip aktyvios aplinkosauginės priemonės sumažinti neigiamą poveikį biologinei įvairovei, todėl nelaikytinos apribojimais ūkinei veiklai. Todėl šis pasiūlymas papildyti kompensavimą už veiklos apribojimus reguliuojantį straipsnį laikytinas nepagrįstu. Dėl pasiūlymo kitos dalies paminėtina, kad negautos pajamos už negautą derlių yra kompensuojamos kasmetinių išmokų forma pagal 35 straipsnio 3 dalies 2 punktą.</p>
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos	<p>15. Tarnybos nuomone, 28 straipsnio 4 dalyje neturėtų būti daroma išimtis dėl valstybinių genetinių draustinių, genetinių sklypų, genetinių medynų apsaugos ir tvarkymo organizavimo, nes taip išskaidoma sistema, nenurodoma kas bus atsakingas. Sukuriamas dvigubas valdymas toje pačioje teritorijoje.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Augalų genetinių išteklių įstatymo 1 straipsnis reglamentuoja augalų genetinių išteklių kaupimą, saugojimą ir naudojimą, o šio įstatymo 5 straipsnis nustato, kad augalų genetinių išteklių tyrimo, saugojimo ir naudojimo veiklą vykdo Aplinkos ministerijos įgaliota institucija. Aplinkos ministro 2019 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. D1-272</p>

		Valstybinė miškų tarnyba yra paskirta atsakinga institucija už augalų genetinių išteklių saugojimo ir naudojimo veiklą. Kadangi augalų genetiniams ištekliams priskiriami ir genetiniai draustiniai, genetiniai medynai, genetiniai sklypai, todėl netikslinga šios funkcijos skaidyti, t. y. genetinių išteklių apsaugos ir naudojimo funkcijas pavesti skirtingoms institucijoms.
Lietuvos savivaldybių asociacija	<p>3. STĮ 22 straipsnio 10 dalyje numatyta, kad savivaldybių institucijos, nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ar juridiniai asmenys Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali teikti pasiūlymus, pagrįstus saugomų teritorijų steigimo kriterijais, dėl rezervatų, valstybinių parkų, draustinių, biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų, atkuriamųjų ir genetinių sklypų įsteigimo arba jų ribų pakeitimo, gamtos paveldo objektų paskelbimo saugomais. Manome, kad savivaldybių institucijos, nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ar juridiniai asmenys turi turėti teisę siūlyti ne tik steigti saugomas teritorijas ar keisti jų ribas, bet ir siūlyti naikinti tokias teritorijas, jei saugomų vertybių neliko.</p> <p>6. STĮ 28 straipsnio 7 dalyje turi būti numatyta, kad Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos nagrinėja pasiūlymus steigti saugomas teritorijas, ar pakeisti jų ribas, keisti apsaugos režimą, bet ir naikinti saugomas teritorijas.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Saugomų teritorijų įstatymo projekto papildymas numatant saugomų teritorijų naikinimą nepadės įgyvendinti Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos 2020-12-11 Seimo nutarimu Nr. XIV-72, 162.1 uždavinio „162.1. Saugomų teritorijų plotas didės iki 20 proc., ketvirtadalis jų bus griežtai saugomos.>“, o taip pat įgyvendinti Europos žaliojo kurso ir Europos Sąjungos biologinės įvairovės strategijos iki 2030 metų tikslų, kuriais siekiama sumažinti poveikį klimato kaitai ir sustabdyti biologinės įvairovės nykimą. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad valstybė turi pareigą išsaugoti saugomas gamtos ir kultūros vertybes, o joms esant blogos būklės imtis visų priemonių jų išsaugojimui, o išnykus - jas atkurti.</p> <p>Kita vertus pažymėtina, kad situacijoje, kai tam tikras plotas pasiūlymo teikėjų nuomone neatitinka nustatytų kriterijų, gali būti teikiami siūlymai pakeisti (sumažinti) saugomos teritorijos ribas.</p>
	4. STĮ 28 straipsnio 6 dalis numato, kad regioninių parkų direkcijas taip pat gali steigti savivaldybių tarybos. Tačiau toliau ši svarbi nuostata nėra išvystyta: kaip tą savivaldybių tarybos gali realizuoti, kai regioniniai parkai apima kelias savivaldybes, koks tokių direkcijų santykis su Valstybine saugomų teritorijų tarnybos įsteigtomis	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Savivaldybės neprivalo steigti regioninių parkų direkcijų. Galiojančiame įstatyme numatyta tokia galimybė savivaldybėms, bet ne pareiga. Kai kurios savivaldybės naudoja tokia galimybę.</p> <p>Sujungus saugomų teritorijų direkcijas į stambesnius juridinius asmenis yra sukurtos galimybės didesniai veiklos</p>

	<p>direkcijomis ir pačia Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba. STĮ 31 straipsnio 1 dalis sako, kad savivaldybių tarybų įsteigtų regioninių parkų direkcijų veikla finansuojama iš savivaldybių biudžeto lėšų. Neišaiškinus direkcijų perdavimo savivaldybės procedūrų, jų valdymo ir reikalavimas pilnai tokias direkcijas išlaikyti pačių savivaldybių biudžeto lėšomis, STĮ 28 straipsnio 6 dalies nuostata daro formalia ir neįgyvendintina. Manome, kad dėl šio svarbaus pasiūlymo bei direkcijų finansavimo būtina diskusija su savivaldybėmis.</p> <p>STĮ 28 straipsnio 6 dalyje esanti nuostata, kad saugomų teritorijų planavimo dokumentų, reikalingų savivaldybių draustiniais ir savivaldybių paveldo objektams steigti ir saugoti, rengimą, saugomų teritorijų planavimo dokumentų ir projektų sprendinių įgyvendinimą organizuoja savivaldybės, turėtų būti iškelta į kitą straipsnį (ar formuluojama atskiru punktu), nes savo turinio logika nedera kitomis 28 straipsnio, nusakančio saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimo sistema, nuostatomis.</p>	<p>efektyvumui pasiekti (stambesnis juridinis asmuo efektyviau prižiūri daugiau saugomų teritorijų), todėl grįžti prie administravimo modelio, kai vienam parkui steigiama viena direkcija būtų galima tik išskirtinio savivaldybės susidomėjimo šiuo klausimu atveju, kai savivaldybė būtų pasiryžusi finansuoti tokios mažos direkcijos veiklą ir išlaikymą.</p> <p>Projektu nesiūloma keisti teisinių galimybių savivaldybėms steigti regioninių parkų direkcijas, todėl laikomės pozicijos, kad nėra pagrindo naujai sureguliuoti ir tokio administravimo modelio finansavimo sąlygų.</p>
	<p>8. STĮ projekte pasigendame vieningų principų steigiant visas saugomas teritorijas. Manome, kad visų saugomų teritorijų steigimas turi būti atitikti Teritorijų planavimo įstatyme reglamentuotomis procedūromis. Taip pat abejojame ar ekologinės apsaugos zonos ir buferinės apsaugos zonos turėtų būti laikomos atskiromis saugomomis teritorijomis ir siūlome jas traktuoti kaip apsaugos zonas, atitinkamai tokių apsaugos zonų teisinį reglamentavimą perkeltiant į Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą, bei lygiagrečiai sprendžiant ir kompensavimo žemės savininkams už įvedamus apribojimus klausimą.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Vandens telkinių apsaugos zonų nustatymas siejamas su aplinkosauginiais reikalavimais, siekiant užtikrinti vandens kokybę ir viešąjį interesą, zonos ir juostos nustatomos pagal vieningas visai šaliai taisykles prie visų vandens telkinių, todėl teritorijų planavimas nebūtų prasmingas.</p> <p>Kitos pasiūlymo dalys neaktualios, nes tiek vandens telkinių apsaugos zonoms ir juostoms, tiek buferinės apsaugos zonoms taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, numatytos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu. Saugomų teritorijų buferinės apsaugos zonos nustatomos teritorijų planavimo procesu, t. y., rengiant saugomų teritorijų, dėl kurių išorinės apsaugos nustatomos buferinės apsaugos zonos, ribas nustatančius specialiojo teritorijų</p>

		planavimo dokumentus. Abejotina pasiūlymo integruoti buferinės apsaugos zonas į saugomas teritorijas, dėl kurių išorinės apsaugos jos yra nustatomos, pridėtinė vertė – teritorijų planavimo dokumentų pakeitimas kainuotų brangiai, o veiklos reguliavimo režimas tikėtina nepasikeistų.
Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija	Nepitaria Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 pakeitimo įstatymo projektui ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui	Neatsižvelgta Manome, kad visų nacionalinių parkų, kaip svarbiausių kompleksinių saugomų teritorijų, reprezentuojančių Lietuvos vertingiausias teritorijas, administracinis valdymas turi būti vykdomas vienodais principais ir nuolat siekiant aukštesnių veiklos efektyvumo rodiklių vadovaujant vienai nacionalinio lygmens institucijai, todėl siūloma Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijos steigėjo funkcijas perduoti Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos. Pažymėtina, kad Trakų istorinio nacionalinio parkas, <u>kaip ir kiti nacionaliniai ir regioniniai parkai</u> yra kompleksinė saugoma teritorija, kuri įsteigta gamtiniu, kultūriniu ir rekreaciniu požiūriais vertingoje teritorijoje, nacionalinio parko kraštovaizdžiui, biologinei įvairovei, etnokultūriniam paveldui saugoti, tvarkyti ir naudoti.
Baltijos aplinkos forumas	Prašome keisti Projekto šeštojo skirsnio 28 straipsnio 4 ir 9 punktuose įtvirtinamą nuostatą, jog genetinių draustinių, skirtų genetiškai vertingoms miško medžių populiacijoms ar jų dalims išsaugoti, genetinių sklypų, skirtų genetiniams medynams išsaugoti ir genetinių medynų apsaugą ir tvarkymą organizuoja ne Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, o Valstybinė miškų tarnyba. Manome, kad šiuo metu įstatyme numatytas minėtų objektų valdymas ir atsakomybių paskirstymas programuoja konfliktines situacijas, nes į saugomas gamtines teritorijas ar jų dalis patenkančiuose genetiniuose draustiniuose, sklypuose ir	Neatsižvelgta Atkreiptinas dėmesys, kad pasiūlymu siūloma keisti labai specifinės ir siauros paskirties saugomų teritorijų administravimo atsakomybes. Šių specifinės paskirties (miško genetinių išteklių apsaugai skirtų) saugomų teritorijų administravimo atsakomybę siūloma priskirti Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos, kuri neturi pakankamos specialiosios kompetencijos šioje srityje. Augalų genetinių išteklių įstatymo 1 straipsnis reglamentuoja augalų genetinių išteklių kaupimą, saugojimą ir naudojimą, o šio įstatymo 5 straipsnis nustato, kad augalų genetinių išteklių tyrimo, saugojimo ir naudojimo veiklą

	medynuose, šiuose objektuose taikomos jų tvarkymo priemonės kels grėsmę saugomų rūšių buveinių ar natūralių buveinių apsaugos būklei. Lietuvos saugomų teritorijų sistema yra vientisa, nedaloma visuma, todėl manome, kad visos saugomos teritorijos turi būti vienos valstybės institucijos, šiuo atveju – Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos, žinioje ir atsakomybėje. Tokias konfliktines situacijas programuoja ir tai, jog šiuo metu įstatymuose nėra įtvirtintas saugomose teritorijose aptinkamų vertybių apsaugos prioritetai, todėl praktikoje nereti atvejai, kuomet natūralių EB svarbos miško buveinių apsaugai įsteigtose saugomose teritorijose yra ir genetiniai sklypai, kuriuose taikomos ūkininkavimo praktikos nederą su nustatytais EB svarbos buveinių apsaugos tikslais, blogina šių buveinių ir saugomų rūšių buveinių būklę.	vykdo Aplinkos ministerijos įgaliota institucija. Aplinkos ministro 2019 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. D1-272 Valstybinė miškų tarnyba yra paskirta atsakinga institucija už augalų genetinių išteklių saugojimo ir naudojimo veiklą. Kadangi augalų genetiniams ištekliams priskiriami ir genetiniai draustiniai, genetiniai medynai, genetiniai sklypai, todėl netikslinga skaidyti genetinių išteklių apsaugos ir naudojimo funkcijas skirtingoms institucijoms.
Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija	Siūloma nekeisti projekto 20 str. ir nekeisti dabar galiojančios nuostatos arba išskirti biosferos rezervato buferinės zonos įteisinimą	Neatsižvelgta Galiojanti Saugomų teritorijų įstatymo nuostata, kad buferinės apsaugos zonos nustatomos visiems valstybiniais rezervatams, valstybiniais parkams, biosferos rezervatams, paveldo objektams, laikytina neproporcinga, nes vertinant kiekvienos saugomos teritorijos esamą situaciją ne visose išvardintose teritorijose ir ne visu ribų perimetru yra tikslinga nustatyti buferines apsaugos zonas, todėl projektu siūloma nustatyti, kad valstybiniais parkams ir biosferos rezervatams buferinės zonos būtų nustatomos tik esant būtinybei sumažinti neigiamos veiklos poveikį ar išsaugoti saugomų teritorijų vizualinę aplinką. Apsisprendžiama būtų per teritorijų planavimo procesą, rengiant saugomų teritorijų specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, pvz., biosferos rezervato planavimo schemą.
VĮ Valstybinių miškų urėdija	Siūlymas Nr. 3 5 straipsnio 1 dalies 4 punktas: „Veiklą valstybės ar savivaldybės įsteigtose ar	Neatsižvelgta Nepritariame įstatymų interpretacijai, kad valstybinių miškų valdytojui draudžiama sudaryti apsaugos sutartis. Pagal

	<p><i>nustatytose saugomose teritorijose reglamentuoja:</i></p> <p><i>4) apsaugos sutartys, kurias Vyriausybės įgaliotos institucijos jos nustatyta tvarka sudaro su žemės, esančios valstybės ar savivaldybių įsteigtose ar nustatytose saugomose teritorijose, savininkais ir valdytojais (išskyrus su nurodytais Žemės įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje, kuriems pagal to paties straipsnio 5 dalį draudžiama sudaryti tokio pobūdžio sutartis, suvaržančias patikėjimo teisę ir (ar) pavestų valstybinių funkcijų vykdymą) ir įregistruoja Nekilnojamojo turto registre, kai su žemės savininkais ir valdytojais individualiai susitariama dėl kraštovaizdžio, gamtos vertybių papildomų apsaugos ir naudojimo priemonių nustatymo arba tvarkymo priemonių įgyvendinimo jų valdomoje žemėje.“</i></p>	<p>Miškų įstatymo nuostatas miškų biologinės įvairovės apsauga yra privaloma kompleksinės miškų ūkio veiklos sudėtinė dalis. Apsaugos sutarčių sudarymas pagal Saugomų teritorijų įstatymą yra biologinės įvairovės apsaugos veiksmai. Tokios sutartys nesuvaržo patikėjimo teisės ar pavestų valstybinių funkcijų vykdymo, bet nustato pavestų valstybinių funkcijų jų vykdymo sąlygas.</p>
	<p>Siūlymas Nr. 4</p> <p><u>Jeigu teisėkūros subjektas nepritaria VMU pastabai Nr. 3, tuomet prie kompensacijų gavėjų / subjektų, kuriems priklausytų (būtų išmokamos) vienkartinės arba kasmetinės kompensacijos už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus, VMU vertinimu, turėtų būti priskirti ir valstybinių miškų (kaip jie suprantami pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 2 straipsnio 33 dalį („valstybinės reikšmės miškai ir kiti valstybei nuosavybės teise priklausančios miškai“) valdytojai.</u></p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Valstybinių miškų urėdija yra valstybinių miškų patikėtinis, o valstybiniai miškai nuosavybės teise priklauso Lietuvos valstybei. Valstybiniai miškai turi būti valdomi taip, kad jų biologinė įvairovė neblogėtų (Miškų įstatymo 5 str. 5 d. numatytos valstybinių miškų urėdijos funkcijos) ir už tinkamą funkcijų vykdymą valstybė (mokesčių mokėtojai) neturėtų valstybinių miškų patikėtiniui sumokėti kompensacijų.</p>
	<p>Siūlymas Nr. 6</p> <p>25 straipsnio 6 dalis „Jeigu šio straipsnio 5 dalyje nurodytų sąlygų nėra, buveinių ar paukščių apsaugai svarbi teritorija atitinkamoje vietovėje nustatoma tik šio įstatymo 21 straipsnyje nustatyta tvarka įsteigus joje Lietuvos Respublikos saugomą teritoriją (parenkant geriausiai saugotinų objektų apsaugos ir tvarkymo poreikius atitinkančią saugomos teritorijos rūšį) arba</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Siekiant išsaugoti gamtos vertybes viena iš greitesnių ir geresnių apsaugos priemonių yra susitarimas (apsaugos sutartis) su žemės savininku ar valdytoju, dėl apsaugos priemonių taikymo konkrečiose saugomose teritorijose. Papildžius šiuo pasiūlymu, numatant priemonių sąrašo prioriteto tvarką, gamtos vertybių išsaugojimas komplikuočiau, nes apsaugos sutartis būtų galima sudaryti</p>

	<i>pakeitus greta esančios Lietuvos Respublikos saugomos teritorijos ribas, arba papildžius vietovei taikomas įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, arba papildžius reikiamus teritorijų planavimo dokumentus apsaugą numatančiais sprendiniais, arba sudarius apsaugos sutartis su žemės savininkais ar valdytojais. Šioje nuostatoje nurodytas priemonių sąrašas tikslui pasiekti išdėstytas prioritetine tvarka.“</i>	tik tada, jei būtų neįsteigta saugoma teritorija, nepapildyti kiti teisės aktai ar teritorijų planavimo dokumentai. Manome, kad toks veiksmų prioritetinės eilės nustatymas būtų neracionalus.
Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija	1. Nustatyti aiškią ir vienodą principą steigiant bet kurią saugomą teritoriją- ar tai būtų savivaldybės, ar nacionalinio lygmens, ar NATURA 2000 – kad jos privalo būti STEIGIAMOS ir šiame procese <u>privalu vadovautis</u> Teritorijų planavimo įstatymo nustatytais procedūromis.	Neatsižvelgta Įgyvendinant Buveinių direktyvos reikalavimus ir vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymo 24 ¹ straipsnio nuostatomis „Natura 2000“ tinklas yra sudaromas per kelis etapus. Pirmąjį etapą sudaro, kai vadovaujantis buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijais atrenkamos vietovės ir patvirtinamas vietovių, atitinkančių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašas, kuris pateikiamas Europos Komisijai patvirtinimui. Antrąjį etapą sudaro, kai Europos Komisija patvirtiname vietovių, atitinkančių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašą esančiose vietovėse, kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 6 metus, turi būti nustatytos Buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST). Atkreiptinas dėmesys, kad didžioji dalis BAST yra nustatomos nacionalinėse ar savivaldybių įsteigtose teritorijose, todėl manome, kad „Natura 2000“ teritorijų nustatymui nustatyti reikalavimą jas steigti vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka būtų neproporcingas, nes būtų netikslinga tris kartus atlikti teritorijų planavimo procedūras toje pačioje teritorijoje.
	2. Privalomai <u>išlaikyti galiojantį reikalavimą</u> dėl privalomo pagrindimo moksliniais tyrimais, kuomet teikiami pasiūlymai steigti saugomas teritorijas ar koreguoti jų ribas Kitu atveju tokia siekiamybė įteisinti gudravimo ir	Atsižvelgta iš dalies Pasiūlymai steigti saugomas teritorijas turi atitikti Saugomų teritorijų steigimo kriterijus, patvirtintus aplinkos ministro 2020 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. D1-736. Atitiktis kriterijams turi būti pagrindžiama faktiniais duomenimis,

	manipuliavimo praktiką <u>stipriai kompromituotų</u> pačią saugomų teritorijų sistemą, mažintų vietos gyventojų, žemės ir miško savininkų, ūkininkų bei savivaldos pasitikėjimą deklaruojamais aplinkosaugos siekiais.	gamtos vertybių inventorizacijų duomenimis, ir šie duomenys yra surenkami nebūtinai mokslinių tyrimų būdu. Tikėtinos ir interpretacijos, kada tyrimą galima laikyti moksliniu. Todėl nepritariame siūlymui saugomų teritorijų steigimui ar jų ribų keitimui remtis vien moksliniais tyrimais.
	<i>4. Atkurti Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo nagrinėjimo komisiją</i>	Neatsižvelgta Įvertinus Specialiųjų tyrimų tarnybos atliktos 2021 m. rugsėjo 27 d. pateiktos korupcijos rizikos analizės išvadą Nr. 4-01-7148 (toliau - išvada), kurioje buvo pateikta kritinė antikorupcinė pastaba: „Nustatyti atvejai, kai Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo nagrinėjimo komisija analogiškose situacijose priima skirtingus sprendimus arba po kurio laiko pakeičia savo nuomonę ir sprendimus“, buvo pakeistas Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašas, patvirtintas aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. D1-491 ir panaikinta Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo nagrinėjimo komisija ir nustatyta, kad teikiami pasiūlymai dėl saugomų teritorijų steigimo ar jų ribų keitimo turi atitikti saugomų teritorijų steigimo kriterijus, patvirtintus aplinkos ministro 2020 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. D1-736. Pasiūlymų nagrinėjimas turi būti Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos atsakomybė, o ne visuomeniniais pagrindais veikiančios komisijos, todėl atkurti Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo nagrinėjimo komisiją būtų netikslinga.
	5. „1. Žemės ir kito nekilnojamojo turto savininkai, valdytojai bei naudotojai turi Žemės įstatymo ir kitų įstatymų nustatytas teises. <u>Šiomis teisėmis jie gali naudotis tiek, kiek jos neprieštarauja šiam įstatymui.</u> „	Neatsižvelgta Saugomų teritorijų įstatymas yra specialusis įstatymas ir atsisakius šios specialiosios normos nebus galima užtikrinti saugomų teritorijų ir jose esančių vertybių apsaugos.
	<u>6. pertvarkyti bei optimizuoti saugomų teritorijų sistemą,</u>	Neatsižvelgta

	<p>kad ji atitiktų IUCN) saugomų teritorijų kategorijoms ir <u>apskaityti Saugomų teritorijų kadastre visas saugomas teritorijas.</u></p>	<p>Lietuvos saugomų teritorijų sistema nuo pat pradžių buvo kuriama kompleksinių saugomų teritorijų pagrindu, todėl ją pertvarkyti pagal IUCN kategorijas užtruktų neproporcingai daug laiko ir finansinių išteklių, o tokio veiksmo pridėtine vertė būtų nedidelė.</p> <p>Norime pabrėžti, kad vadovaujantis STĮ 25 str. Saugomų teritorijų valstybės kadastre registruojami rezervatai, draustiniai, gamtos paveldo objektai, valstybiniai parkai, pajūrio juosta, biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijos, atkuriamieji ir genetiniai sklypai, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų funkcinio prioriteto zonos, valstybinių rezervatų, valstybinių draustinių, gamtos paveldo objektų, valstybinių parkų, biosferos rezervatų buferinės apsaugos zonos, taip pat tinklo „Natura 2000“ teritorijos, tai yra visos saugomos teritorijos.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad nėra jokio tarptautinio susitarimo, kuris įpareigotų valstybes pereiti prie Tarptautinės gamtos išsaugojimo sąjungos – IUCN (nevyriausybinės organizacijos) sukurtos saugomų teritorijų klasifikavimo sistemos. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba yra atlikusi Lietuvos sistemos atitikties IUCN kategorijoms vertinimą, todėl prireikus atskirų šalių duomenis galima palyginti.</p>
	<p>7. Skaidrumo, teisingumo ir aiškumo dėlei derėtų naikinti ekologinės apsaugos ir buferinės apsaugos zonų kategoriją, perkeliant apsaugos zonas - kur tai būtina - į pagal teisinius reikalavimus įsteigtų saugomų teritorijų funkcinį zonavimą. Saugomose teritorijose esančių buveinių tipų apsauga visada turėtų būti grindžiama aiškiais tų teritorijų ribose esančių apsaugos funkcinio zonų išskyrimo kriterijais, apimančiais apeliacijos galimybę ir kompensavimą už įvedamus apribojimus.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Vandens telkinių apsaugos zonų nustatymas siejamas su būtinybe išsaugoti vandens telkinius. Vandens telkinių apsaugos reikalavimai vykdant ūkinę veiklą laikytini standartiniais (nespecifiniais) aplinkosauginiais reikalavimais, siekiant užtikrinti vandens kokybę ir viešąjį interesą. Manome, kad negali būti formuluojama valstybės pareiga išmokėti kompensacijas ūkinės veiklos vykdytojams už tai, kad vandens telkinys nebūtų užterštas. Saugomų teritorijų buferinės zonos nustatomos Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka rengiant konkrečių saugomų teritorijų, dėl kurių apsaugos nuo išorės poveikių,</p>

		<p>nustatomos šios buferinės zonos specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus.</p> <p>Abejotinas pasiūlymo įgyvendinimo veiksmingumas. Pasiūlymui įgyvendinti reikėtų iš naujo atlikti teritorijų planavimą, nors ūkinės veiklos plėtojimo galimybių tai tikėtina nepakeistų - jos netgi pablogėtų, jeigu valstybinio parko buferinės apsaugos zonos plotas būtų priskirtas šiam parkui, kuriame taikoma žymiai daugiau veiklos apribojimų.</p>
	<p>9. dalyje, kur aptariama „Natura 2000“ tinklo sudarymo ir „Natura 2000“ tinklo teritorijų apsaugos reglamentavimas, numatyti išimti vidiniams miškotvarkos projektams. Nes platus ir išsamus suderinimas ir vertinimas yra atliekamas rengiant ir tvirtinant aukštesnio lygmens projektus, pavyzdžiui - miškų schemas.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Saugomų teritorijų įstatymu jau anksčiau yra perkelti Buveinių ir Paukščių direktyvų reikalavimai. Į šį įstatymą perkeltas Buveinių direktyvos 6 straipsnis nustato, kad „Bet kokiems planams ir projektams, tiesiogiai nesusijusiems arba nebūtiniesiems teritorijos tvarkymui, bet galintiems ją reikšmingai paveikti individualiai arba kartu su kitais planais arba projektais, turi būti atliekamas jų galimo poveikio teritorijai įvertinimas. Atsižvelgiant į poveikio teritorijai įvertinimo išvadas ir remiantis 4 dalies nuostatomis, kompetentingos nacionalinės institucijos pritaria planui ar projektui tik įsitikinusios, kad jis neigiamai nepaveiks nagrinėjamos teritorijos vientisumui ir, jei reikia, išsiaiškinusios plačiosios visuomenės nuomonę.“ ir nenumato išimčių jokios rūšies dokumentams. Todėl tokių išimčių numatymas Saugomų teritorijų įstatyme būtų traktuojamas kaip Buveinių direktyvos reikalavimų pažeidimas.</p>
	<p>11. <u>Dėl kasmetinių kompensacijų apskaičiavimo tvarkos-</u> siūlome tikslinti 35 str. 3.1 p. nuostatą: „Jie apskaičiuojami kaip vidutinės metinės palūkanos, ~~mokamos einamaisiais metais Lietuvos komerciniuose bankuose už ilgalaikius (nuo 2 metų) terminuotus indėlius, naujai priimtus iš ne finansų bendrovių ir namų ūkių~~ skaičiuojamos pagal Lietuvos banko skelbiamas finansinių įstaigų teikiamų paskolų euro zonos</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Manytume, kad toks pasiūlymas būtų teisiškai neproporcingas. Dėl didelių potencialių rizikų vartojimo paskolos namų ūkiams teikiamos su didelėmis palūkanomis, todėl šis kasmetinės kompensacijos už saugomos teritorijose taikomus apribojimus apskaičiavimo modelis negali būti taikomas, nes pareikalautų neproporcingai didelių valstybės išlaidų.</p>

	vartojimui namų ūkiams palūkanų normas, bet ne mažesnės kaip 3,5 proc. „	
Valstybinė kultūros paveldo komisija	Paveldo komisijos nuomone parengti minėtų įstatymų pakeitimai yra skuboti, neišsprendžiantys iškilusių Trakų istorinio nacionalinio parko išsaugojimo problemų, neoptimizuojantys šio parko apsaugos bei tvarkymo, todėl siūlytina nepritarti STĮ bei NKPAĮ pakeitimams,	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Manome, kad visų nacionalinių parkų, kaip svarbiausių kompleksinių saugomų teritorijų, reprezentuojančių Lietuvos vertingiausias teritorijas, administracinis valdymas turi būti vykdomas vienodais principais ir nuolat siekiant aukštesnių veiklos efektyvumo rodiklių vadovaujant vienai institucijai, todėl siūloma Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijos steigėjo funkcijas perduoti Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos. Pažymėtina, kad Trakų istorinio nacionalinio parkas, <u>kaip ir kiti nacionaliniai ir regioniniai parkai</u> yra kompleksinė saugoma teritorija, kuri įsteigta gamtiniu, kultūriniu ir rekreaciniu požiūriais vertingoje teritorijoje, nacionalinio parko kraštovaizdžiui, biologinei įvairovei, etnokultūriniam paveldui saugoti, tvarkyti ir naudoti.</p>
	Kaip minėta, VSTT nesuteikti įgaliojimai organizuoti kultūrinių rezervatų, kultūrinių draustinių ir kultūros paveldo objektų tvarkymą bei apsaugą, tačiau STĮ projekto 30 str. 1 dalyje VSTT be jokių išlygų suteikiama teisė rengti valstybinių parkų planavimo schemas, kuriose nustatomos atitinkamos saugomos teritorijos ribos (įskaitant kultūrinius draustinius ar kultūros paveldo vietas), kultūros paveldo objektų apsaugos ir tvarkymo kryptys bei priemonės, kultūros paveldo kompleksinių objektų ir kultūros paveldo vietovių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo paveldosaugos reikalavimai. Be šio tarpusavio normų prieštaravimo, STĮ projekto 30 str. 1 dalies nuostata prieštarauja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 22 str. 8 daliai, kurioje nustatyta, kad rengti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Prieš keletą metų padaryti Saugomų teritorijų įstatymo pakeitimai nustatė, kad VSTT, rengdama saugomų teritorijų planavimo schemas, turi organizuoti ir sprendinių, susijusių su kultūros paveldo objektų ir vietovių apsauga, parengimą. Šiais pakeitimais buvo siekiama sumažinti vienai saugomai teritorijai rengiamų teritorijų planavimo dokumentų skaičių ir su tuo susijusias rizikas, kad skirtingų dokumentų sprendiniai nederės tarpusavyje, pvz., Kuršių nerijos nacionalinio parko planavimo schemas ir kultūros paveldo vietovių apsaugos specialiųjų planų sprendiniai. Nustatyto reglamentavimo šioje srityje neplanuojama keisti.</p>

	turi teisę fiziniai asmenys, šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatyta tvarka turintys teisę vadovauti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimui, juridiniai asmenys ir jų padaliniai, užsienio organizacijos 4 ir jų padaliniai, užsiimančios teritorijų planavimo veikla, kai tiems darbams vadovauja tokią teisę turintys fiziniai asmenys.	
VĮ „Sengirės fondas“	Palaikome Aplinkosaugos koalicijos išsakomą poziciją dėl nepritarimo 35 straipsnio 10 dalyje (ir 23 įstatymo projekto straipsnyje) numatytai galimybei sudaryti terminuotą 30 metų sutartį. Tokio pobūdžio terminuota sutartis negarantuoja buveinių išsaugojimą daugeliui miško buveinių, ypač kerpšiliams, pelkėtiems lapuočių miškams, nepasibaigus terminui toje teritorijoje mokesčių mokėtojų lėšomis 30 metų saugotos vertybės nebesaugomos, tame tarpe, miškas gali būti kertamas, vykdoma kita ūkinė veikla daranti žalą saugotoms vertybėms. Todėl siūlome numatyti galimybę steigti privačias saugomas vietas tik neterminuotam laikotarpiui.	Neatsižvelgta Žemės savininkams gali būti sunku apsispręsti priimti sprendimą saugoti mišką visam laikui, todėl yra siūloma įstatymu nustatyti žemės savininkui pasirinkimo galimybę. Pasibaigus laikotarpiui sutartį šalys gali pratęsti.
Aplinkosaugos koalicija	Kraštovaizdžio klausimų sprendimui visoje Lietuvoje siūlome steigti Metodinį Kraštovaizdžio centrą prie VSTT, kuris veiktų Europos kraštovaizdžio konvencijoje įvardintais Kraštovaizdžio observatorijos principais. Tai galėtų būti ir vienas Metodinis-analitinis centras prie VSTT, kuris spręstų ir biologinės įvairovės užduotis (kaip yra dabar), ir kraštovaizdžio srities užduotis.	Neatsižvelgta Saugomų teritorijų tarnybos vidaus struktūros klausimai neturėtų būti sprendžiami įstatyminiu lygiu.
	Siūlome į STĮ grąžinti sampratą, kad paveldu pripažįstami, saugomi yra gamtiniai, kultūriniai ir kompleksiniai kraštovaizdžio objektai.	Neatsižvelgta Siekiant išlaikyti aiškų ir kriterijais pagrįstą paveldo objektų skirstymą į rūšis siūloma neplėsti paveldo objektų rūšių skaičiaus. Manome, kad teisinio reguliavimo tikslų galima pasiekti ir su esamu skirstymu į dvi paveldo objektų rūšis.
	STĮ projekto 29 str. pakeitimuose numatoma keisti ST planavimo dokumentų lygmenį. Matome grėsmę, kad	Atsižvelgta iš dalies. STĮ projektas nėra pakeistas, bet išlaikant ST planavimo

	sumažinus ST planavimo dokumentų lygmenį, nepagrįstai sumažės jų reikšmė ginčiuose dėl sprendinių viršenybės, todėl siūlome šį pakeitimą peržiūrėti.	dokumentų lygmenį (santykį su kitais teritorijų planavimo dokumentais) yra parengtas ir kartu šiame pakete teikiamas Lietuvos respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, pašalinantis nurodytą grėsmę.
	Nepritariame STĮ projekto 35 str. 10 dalyje numatytai galimybei gauti kompensaciją už terminuotą 30-ties metų apsaugos sutartį.	Neatsižvelgta Žemės savininkams gali būti sunku apsispręsti priimti sprendimą saugoti mišką visam laikui, todėl yra siūloma įstatymu nustatyti žemės savininkui pasirinkimo galimybę. Už nustatytus veiklos apribojimus, įskaitant ir apsaugos sutartis, žemės savininkui turi būti teisingai atlyginta.
Lietuvos geodezininkų ir matininkų sąjunga	33 straipsnio 7 dalį išdėstyti taip: 7. Valstybinių draustinių, valstybinių parkų, biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijose esančių draustinių, taip pat rekreacinių zonų valstybinė žemė neparduodama, išskyrus įsiterpusius valstybinės žemės plotus, kurie Vyriausybės nustatyta tvarka ir atvejais sujungiami su besiribojančiais žemės sklypais, jeigu laisvoje valstybinėje žemėje negalima suformuoti racionalaus dydžio ir ribų žemės sklypų, taip pat Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatyme nustatytus atvejus.	Neatsižvelgta Pateiktas pasiūlymas laikytinas pertekliniu, nes Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatyme jau yra numatyta galimybė parduoti įsiterpusius valstybinės žemės plotus.
	33 straipsnio 8 dalies 2 punktą išdėstyti taip: 2) atidalijama žemės , miškų ūkio ar kitos paskirties žemės sklypo dalis, kurioje leidžiama atstatyti buvusią sodybą arba kurioje yra teisėtai pastatytas pastatas arba pastatas kartu su jo priklausiniais, Nekilnojamojo turto registre įregistruotas kaip atskiras nekilnojamojo turto objektas (pagrindinis daiktas);	Neatsižvelgta STĮ projekto 33 straipsnio 8 dalis nustato <u>draudimą keisti konservacinę ir miško paskirties žemės naudojimo paskirtį</u> , todėl šis pasiūlymas <u>dėl sklypų atidalijimo</u> laikytinas pertekliniu.
	33 straipsnio 8 dalį papildyti nauju punktu: 6) Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo pagrindu suformuotame žemės sklype atidalijant	Neatsižvelgta. 33 straipsnio 8 dalis nenustato apribojimų sklypų padalinimui, šioje dalyje yra numatomos išimtys žemės

	<p>bendraturčių valdomą privačią miško valdą arba privačiame ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esanti miško žemė suformuojama atskirais sklypais, arba žemės sklype, nepriklausomai nuo jo pagrindinės tikslinės naudojimo paskirties, atidalijamos žemės naudmenos;</p>	<p>paskirčiai pakeisti. Be to, siūlomos išimtys sudarytų sąlygas žemės sklypų saugomose teritorijose smulkėjimui, todėl nepriimtinas.</p>
	<p>33 straipsnio 9 ir 10 dalis papildyti naujais punktais:</p> <p>5) atidalijama žemės ūkio paskirties žemės sklypo dalis, kurioje yra teisėtai pastatytas pastatas arba pastatas kartu su jo priklausiniais, Nekilnojamojo turto registre įregistruotas kaip atskiras nekilnojamojo turto objektas (pagrindinis daiktas), formuojant atskirus žemės sklypus – žemės ūkio paskirties žemės sklypą ir kitos paskirties žemės sklypą, kuris formuojamas pastatui arba pastatui kartu su jo priklausiniais, Nekilnojamojo turto registre įregistruotam kaip atskiras nekilnojamojo turto objektas (pagrindinis daiktas), eksploatuoti;</p> <p>6) atidalijama bendraturčių valdoma privati miško valda arba privačiame ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esanti miško žemė, jeigu šie sklypai buvo suformuoti Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo pagrindu. Šiuo atveju privati miško valda arba privačiame ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esanti miško žemė gali būti padalyta;</p> <p>7) pertvarkomas miškų ūkio ar žemės ūkio paskirties žemės sklypas atidalijant esamas naudmenas, sklypuose, kurie buvo suformuoti Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo pagrindu, suformuojant miškų ūkio paskirties ir žemės ūkio paskirties žemės sklypus. Šiuo atveju formuojami du – miškų ūkio paskirties ir žemės ūkio paskirties –</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>STĮ projekte yra nustatyta, kad valstybiniuose draustiniuose ir valstybiniuose parkuose viename žemės sklype gali būti statoma viena sodyba, o pateiktos 5 punktu formuluojamos papildomos išimtys padalinti ar atidalinti žemės sklypus valstybiniuose draustiniuose ir valstybiniuose parkuose sudarytų sąlygas sklypų skaidymui, suformuojant naujus sklypus be sodybų, kuriuose gali būti reikalaujama numatyti naujų statybų galimybę, kas leistų „apeiti“ reikalavimą dėl vienos sodybos statybos viename žemės sklype ir kas paskatintų didesnę saugomų teritorijų užstatymą ir pablogintų saugomų vertybių apsaugą.</p> <p>6 punkto formuluotė paskatintų miško valdų smulkėjimą nurodytose saugomose teritorijose, kas taip pat neigiamai paveiktų gamtos išsaugojimo perspektyvas (smulkiuose miško sklypuose taikoma daugiau miško kirtimų galimybių).</p> <p>7 punkto formuluotė atvertų kelią suformuoti naujus žemės ūkio paskirties sklypus, kuriuose tikėtina būtų ne tęsiama žemės ūkio veikla, o siūloma numatyti sodybų statybos galimybę.</p> <p>12 punkto formuluotė atvertų neįprastai lengvą kelia žemės sklypų padalijimui ir siūlymams ar reikalavimams saugomų teritorijų planavimo dokumentais numatyti sodybų statybos galimybes.</p>

	žemės sklypai, o suformuoto miškų ūkio paskirties žemės sklypo plotas negali būti mažesnis negu iki atidalijimo buvusios miško žemės plotas; 12) žemės sklype, nepriklausomai nuo jo pagrindinės tikslinės naudojimo paskirties yra įsiterpęs žemės naudotojas.	
	33 straipsnio 9 dalies 6 punktą ir 10 dalies 7 punktą išdėstyti taip: žemės, sklypą, nepriklausomai nuo jo pagrindinės naudojimo paskirties, į atskiras žemės dalis skiria įvairių kategorijų keliai (įskaitant ir Žemės reformos projektuose suprojektuotus kelius bei keliais užimtus žemės plotus, neįskaičiuotus į privatizuojamo žemės sklypo bendrą plotą), gatvės, geležinkeliai ir neprivatizuojami hidrografiniai objektai;	Atsižvelgta iš dalies. Neatsižvelgta į tą pasiūlymo dalį, kuri įtraukia ir vidaus kelius, kaip priežastį padalinti sklypus. Vidaus keliai tarnauja tam pačiam žemės savininkui susisiekimui sklypo viduje, todėl neturėtų būti laikomi pagrindu sklypą padalinti dalimis.
Žemaitijos nacionalinio parko direkcija	Siūlau į STĮ įtraukti punktą prie draustinių ir valstybinių parkų: <u>Leidžiama atidalinti namų valdą iš žemės ūkio paskirties naudmenų, formuojant vieną sodybos sklypą pagal 13 (9) straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimus (pagal seną redakciją).</u>	Neatsižvelgta Išimtis leistų atskirti sklypą ir likusioje neurbanizuotoje sklypo dalyje (naujai suformuotame sklype) pateikti prašymą numatyti naują ūkininko sodybą. Tai leistų „apeiti“ reikalavimą, kad viename žemės sklype gali būti statoma tik viena sodyba, ir skatintų urbanizaciją ir prieštarautų valstybinių draustinių ir valstybinių parkų steigimo tikslams.